

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Tildelingsbrev til Gassnova SF

2012

INNHOOLD

1	Innledning.....	3
2	Formål og hovedoppgaver	3
3	Disponible midler, bevilgninger og fullmakter	3
3.1	Fond for CLIMIT (kap. 1833, post 50).....	4
3.2	CO ₂ -håndtering (kap. 1833, post 21 og 71)	5
3.3	Fullmakter knyttet til CO ₂ -håndtering (kap. 1833, post 21)	5
3.4	Tilskudd til Gassnova SF (kap. 1833, post 70).....	6
3.5	Fullmakter knyttet til Gassnova (kap. 1833, post 70).....	6
4	Mål og resultatkrav	6
4.1	CLIMIT-programmet	7
4.2	CO ₂ -håndteringsprosjekter.....	8
4.2.1	Teknologisenter for CO ₂ -fangst på Mongstad (TCM DA)	9
4.2.2	Fullskala CO ₂ -håndtering på Mongstad	10
4.2.3	Transport og lagring av CO ₂	11
4.2.4	CCS mulighetsstudie	12
4.3	Rådgivende oppgaver.....	12
5	Andre innsatsområder	13
5.1	Kommunikasjon og informasjon.....	13
5.2	Risikostyring	13
5.3	Etiske retningslinjer og samfunnsansvar.....	13
6	Rapportering og budsjett	14
6.1	Gassnova SF – rapportering og oppdatering av driftsbudsjett.....	14
6.2	Gassnova SF – budsjettforslag for 2013	14
6.3	CO ₂ -håndteringsprosjekter – årsrapportering	14
6.4	Fond for CLIMIT – årsrapportering	14
6.5	Planer i henhold til § 9 i Vedtekter for Gassnova	15
6.6	Anslag til statsbudsjettet	15
6.7	Statsregnskapet	16
7	Dialog og planlagte møter	16
8	Tildeling.....	16

1 Innledning

Olje- og energidepartementet (OED) legger med dette frem tildelingsbrev til Gassnova SF for 2012.

Det vises til Prop. 1 S (2011-2012) fra OED og Innst. 9 S (2011-2012). Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop. 1 S (2011-2012), samt føringer fra foretaksmøter. I tildelingsbrevet legges premissene for hvilke hovedoppgaver Gassnova skal utføre i 2012, hvilke resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå. Det vises også til vedtekter for Gassnova, jf. vedlegg 1.

2 Formål og hovedoppgaver

Gassnovas formål og hovedoppgaver knytter seg til å:

1. Forvalte statens interesser knyttet til CO₂-håndtering og gjennomføre de prosjektene som foretaksmøtet bestemmer.
2. Gi råd til OED i spørsmål vedrørende CO₂-håndtering.
3. Bidra til teknologiutvikling og kompetanseoppbygging gjennom konkrete CO₂-håndteringsprosjekter og gjennomføring av CLIMIT-programmet.

Foretaksmøtet har besluttet at Gassnova skal forvalte statens interesser i følgende CO₂-håndteringsprosjekter:

- a. Teknologisenter for CO₂-fangst på Mongstad (TCM).
- b. Fullskala CO₂-fangst på Kårstø.
- c. Transport og lagring av CO₂ fra Mongstad og Kårstø.

I tillegg er det i foretaksmøte besluttet at Gassnova skal ivareta statens interesser under Steg 2 Utviklingsavtalen knyttet til fullskala CO₂-fangst på Mongstad.

Det er viktig at Gassnova ellers er i stand til raskt å kunne bistå OED med råd eller utføre oppgaver knyttet til formålene og prosjektene foretaket skal følge opp.

Det vises for øvrig til St.prp. nr. 49 (2006-2007) om samarbeid om håndtering av CO₂ på Mongstad, jf. Innst. S. nr. 205 (2006-2007), St.prp. nr. 38 (2008-2009) om investering i teknologisenter for CO₂-håndtering på Mongstad og Meld. St. 9 (2010-2011) Fullskala CO₂-håndtering, jf. Innst. 295 S (2010-2011) .

3 Disponible midler, bevilgninger og fullmakter

Disponible midler, bevilgninger og fullmakter som stilles til rådighet skal disponeres i samsvar med bevilgningsreglementets bestemmelser, regelverk for Gassnovas forvaltning av tilskudd til teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂ (CLIMIT) og de forutsetninger som er lagt til grunn i budsjettproposisjon, budsjettinnstilling, stortingsvedtak og beslutninger i foretaksmøte.

Det forutsettes at Gassnova forestår utbetaling og regnskapsføring knyttet til CO₂-håndteringsprosjektene, herunder fører oversikt over forpliktelsene knyttet til prosjektene. Det skal føres separat regnskap for CO₂-håndteringsprosjektene spesifisert for hvert prosjekt i tråd med inndelingen under kap. 1833, jf. pkt. 3.2. Regnskapene for CO₂-håndteringsprosjektene skal holdes adskilt fra statsforetakets regnskap.

Gassnova har ansvar for å planlegge aktivitetene innenfor gjeldende bevilgning. Departementet og Riksrevisjonen kan iverksette tiltak for å se til at statsmidler som ytes, nyttes etter forutsetningene. Dersom det oppstår en situasjon hvor det er behov for å søke tilleggsbevilgning, skal OED kontaktes snarest og før utgiftene pådras. Det vises til nærmere beskrivelse under pkt. 6.6.

Virksomheten skal sørge for en effektiv organisering og bruk av virkemidler som gir god ressursbruk.

3.1 Fond for CLIMIT (kap. 1833, post 50)

Hoveddelen (80,8 mill. kroner) av den årlige avkastningen fra Gassteknologifondet overføres til Fond for CLIMIT som disponeres av Gassnova. Resten av den årlige avkastningen (11 mill. kroner) skal dekke administrative kostnader knyttet til Gassnovas utførelse av sekretariatsfunksjonen for CLIMIT. Rammene for bruken av midler fra Fond for CLIMIT er nedfelt i vedtektene for fondet, jf. vedlegg 2. Det skal føres separat regnskap for Fond for CLIMIT som holdes adskilt fra statsforetakets regnskap.

Budsjettert ramme for Fond for CLIMIT som stilles til disposisjon for Gassnova i 2012 er som følger:

	Kroner
A Inngående balanse i Fond for CLIMIT per 1.1.2012	374 497 344
B Budsjetterte inntekter, andel av avkastningen fra gassteknologifondet	80 800 000
<i>Sum</i>	455 297 344
C Forpliktelser ved utgangen av 2011	188 820 371
D Budsjettert disponibel ramme for Fond for CLIMIT for 2012	266 476 973

Ad. punkt A: CLIMIT-fondets samlede midler, innestående på fondets konto i Norges Bank, per 1.1.2012.

Ad. punkt B: Andel av budsjetterte inntekter fra avkastningen på Gassteknologifondet. Resterende 11 mill. kroner inngår i driftstilskuddet til Gassnova, jf. kap. 1833, post 70. OED vil overføre avkastningen til Fond for CLIMIT.

Ad. punkt C: Forpliktelser som er pådratt i 2011 eller tidligere og som skal dekkes i 2012 eller senere terminer - foreløpig tall.

Ad. punkt D: Gassnova gis fullmakt til å pådra forpliktelser for Fond for CLIMIT innenfor ovennevnte disponible ramme. Det understrekes at utbetalingen av midler må holdes innenfor disponible midler på fondet.

3.2 CO₂-håndtering (kap. 1833, post 21 og 71)

Budsjettildeling og -fordeling:

Post	Betegnelse	Beløp
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	438 000 000
	<i>Mongstad Fullskala, eieroppfølging</i>	37 000 000
	<i>Mongstad Fullskala</i>	194 000 000
	<i>Transport og lagring av CO₂ fra Mongstad</i>	140 000 000
	<i>Oppfølging av TCM DA</i>	10 000 000
	<i>CCS mulighetsstudie</i>	57 000 000
71	Forskningstjenester, TCM DA, <i>kan overføres</i>	1 088 000 000

Det er også bevilget en låneramme på 577 mill. kroner under kap. 1833, post 72 Lån, TCM DA. OED vil forestå utbetalinger innenfor lånerammen til TCM DA i henhold til inngått låneavtale mellom TCM DA og staten v/OED av 18. desember 2009.

Det er avsatt 705 mill. kroner under kap. 1833, post 21 til planlegging og forberedelse av fullskala CO₂-fangst på Mongstad. OED vil forestå utbetalinger av planleggingsmidlene til Statoil ASA i henhold til inngått Steg 2 avtale mellom staten og Statoil ASA av 5. april 2011. Inntil ovennevnte avtale er tråd i kraft tildeles Gassnova 194 mill. kroner til å videreføre arbeidet i første halvår.

I tillegg til ovennevnte bevilgninger for 2012 vil Gassnova ha mulighet til å søke om overføring av ubrukte bevilgninger fra 2011 etter at regnskapet er avsluttet.

Eventuelle avvik fra budsjett og aktivitetsplaner skal meddeles OED umiddelbart. Overføring av bevilgninger til Gassnova til dekning av utgifter knyttet til CO₂-håndteringsprosjektene vil bli foretatt av OED på grunnlag av anmodninger fra Gassnova. Gassnova må videreføre praksis med separat bankkonto for disse midlene. Renteinntekter som er opptjent på ovennevnte bankkonto skal ved slutten av året tilbakeføres til Olje- og energidepartementets konto nr. 6345.05.08219.

3.3 Fullmakter knyttet til CO₂-håndtering (kap. 1833, post 21)

Stortinget har samtykket i at Olje- og energidepartementet i 2012 kan pådra staten forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 1833 CO₂-håndtering, post 21 Spesielle driftsutgifter knyttet til skadesløserklæring i avtaler som berører planlegging og forberedelse av fullskala CO₂-håndtering på Mongstad.

Ovennevnte fullmakt delegeres til Gassnova SF. Foretaket kan pådra seg forpliktelser knyttet til skadesløserklæring i avtaler som berører planlegging og forberedelse av fullskala CO₂-håndtering på Mongstad i den utstrekning det er strengt nødvendig for ikke å forsinke arbeidet med fullskala CO₂-håndtering på Mongstad. Fullmakten gjelder til "Steg 2 Utviklingsavtale for fullskala CO₂-fangst på Mongstad", inngått 5. april 2011 mellom staten ved Olje- og energidepartementet og Statoil ASA, trer i kraft.

3.4 Tilskudd til Gassnova SF (kap. 1833, post 70)

I henhold til St.prp. nr. 49 (2006-2007), skal organiseringen av statens deltakelse i CO₂-håndteringsprosjektene ta utgangspunkt i at staten skal være i stand til å ivareta sine interesser og oppgaver på en hensiktsmessig og effektiv måte. Olje- og energidepartementet legger vekt på at Gassnova er organisert på en måte som sikrer ivaretagelse og oppbygging av foretakets kompetanse og erfaring fra prosjekter der Gassnova forvalter og sikrer statens interesser. Det er en viktig oppgave å sikre at hensynet til forsvarlig kostnadskontroll på vegne av staten ivaretas.

Det er bevilget 92 mill. kroner i tilskudd til administrasjon av Gassnova for 2012.

Bevilgningen inkluderer investeringer, øvrige utgifter til egen organisasjon og eksterne tjenester knyttet til driften av selskapet. Midlene skal benyttes til Gassnovas formål og oppgaver, herunder deltakelse og ivaretagelse av statens interesser i prosjektene som foretaksmøtet bestemmer.

Gassnovas organisasjon skal ikke gå utover rammene som følger av administrasjonsbudsjettet. Gassnovas virksomhet er merverdiavgiftspliktig. Det bes om at Gassnova fakturerer OED for tjenester Gassnova utfører for departementet i tråd med avtalt budsjett. Ovennevnte ramme inkluderer merverdiavgift. Gassnova bestemmer selv om oppsamlet driftsoverskudd skal fordeles til spesifiserte avsetninger, for eksempel til å dekke fremtidige underskudd til investeringer og lignende. Oppsamlede midler knyttet til drift og administrasjon skal ikke tilbakeføres til staten.

3.5 Fullmakter knyttet til Gassnova (kap. 1833, post 70)

For å holde Gassnovas drift stabil og effektiv, gis Gassnova fullmakt til å pådra forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 1833, post 70, jf. Forslag til vedtak VII i Prop. 1 S (2011-2012) fra OED og Innst. 9 S (2011-2012). Fullmakten har en grense på 20 mill. kroner. Videre vises det til pkt. 2.3 i Finansdepartementets rundskriv R-110/2005.

Gassnova gis fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret med følgende vilkår:

- Leieavtalene og avtalene om kjøp av tjenester må gjelde anskaffelser til den ordinære driften.
- Utgiftene i forbindelse med avtalen må kunne dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå for budsjettposten i hele avtaleperioden.
- For alle avtaler utover budsjettåret, må behovet for oppsigelsesklausuler nøye vurderes. Hensynet til den fremtidige handlefriheten skal veie tungt ved vurderingen. Særlig gjelder dette ved langsiktige avtaler.

Videre gis Gassnova fullmakt til å igangsette utredninger og informasjonsinnsamling på eget initiativ og innenfor driftsbudsjettets ramme for å bringe tilveie kunnskap som kan styrke selskapets evne til å rådgi Olje- og energidepartementet.

4 Mål og resultatkrav

Satsingen på utvikling og realisering av teknologier for fangst, transport og lagring av CO₂ er en sentral del av regjeringens energi- og klimapolitikk. Det er et mål at satsingen bidrar til at kostnadene knyttet til CO₂-håndtering reduseres og at teknologier for fangst og lagring av CO₂ får bred anvendelse.

Meld. St. 9 (2010-2011) Fullskala CO₂-håndtering (jf. Innst. 295 S (2010-2011) og Prop. 1 S (2011-2012) fra Olje- og energidepartementet legger føringer for Gassnovas virksomhet. Det vises til disse dokumenter for mer overordnede beskrivelser og mål knyttet til CO₂-håndtering.

4.1 CLIMIT-programmet

Resultatmål

Gassnova skal gjennom sitt ansvar for CLIMIT demo støtte teknologiutvikling for kostnadseffektive og fremtidsrettede løsninger for CO₂-håndtering. Dette omfatter mer kostnads- og energieffektiv CO₂-fangst, transport av CO₂ og langtidslagring av CO₂ i form av enten injeksjon, deponering eller andre bruksområder

Det vises til resultatmålene i Prop 1 S (2010-2011) Olje- og energidepartementet:

På kort sikt er utfordringene for CO₂-håndtering å:

- kvalifisere og få ned kostnadene knyttet til CO₂-fangst
- etablere metodikk og bygge tillit til sikker geologisk lagring av CO₂.

På lengre sikt er utfordringene å:

- forbedre eller utvikle teknologier med potensial for vesentlig forbedring i virkningsgrad og lønnsomhet og
- utvikle robust metodikk for lagring av CO₂ som oppfyller kravene til å bli godkjent som klimatiltak i henhold til internasjonale avtaler

Det vises for øvrig til vedtektene til Fond for CLIMIT i vedlegg 6.

Føringer

I henhold til gjeldende programplan for CLIMIT, kan støtte til prosjekter gis innenfor følgende områder:

- CO₂-fangst før, under eller etter kraftproduksjon, eller fra industriutslipp.
- Transport og langtidslagring av CO₂ i form av enten injeksjon, lagring eller andre bruksområder.
- Andre relevante teknologielementer i CO₂-kjeden.

I tildelingen av prosjektstøtte skal det stilles strenge krav til teknologienes kommersielle potensial.

Norges forskningsråd og Gassnova har i fellesskap ansvaret for sekretariatet for CLIMIT. Sekretariatet skal bestå av fagpersonell fra Forskningsrådet og Gassnova. Sekretariatet skal ledes av Gassnova. I tråd med ovenstående rapporteringsrutiner, har Gassnova ansvaret for å koordinere de ulike aktivitetene i CLIMIT-programmet. Sekretariatsrutinene i CLIMIT skal sikre tilstrekkelig informasjonsflyt og medvirkning fra begge organisasjoner i forhold til både tilskuddsvirksomhet, planlegging og strategi.

Sekretariatet skal ha følgende hovedoppgaver:

- Forestå daglig drift av programmet.
- Utarbeide utkast til programplan og handlingsplaner som fremlegges programstyret for godkjenning.
- Realisere handlingsplaner gjennom proaktiv kontakt med søkerbedrifter og institusjoner.

- Motta og behandle søknader og lage innstilling til programstyret.
- Utarbeide tilskuddsbrev og kontrakter basert på føringer gitt av programstyret.
- Følge opp prosjekter løpende.
- Rapportere resultater og måloppnåelse.

Det er programstyret som godkjenner prosjekttildelinger basert på innstillinger fra sekretariatet. Tilskuddsvirksomheten må skje innenfor rammen av EØS-avtalens statsstøtteregelverk, jf. Regelverk for Gassnovas forvaltning av tilskuddet til miljøvennlig teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂ (vedlegg 6).

Det skal stilles krav til søknaden om at prosjektansvarlig (søker) skal være en bedrift eller forskningsinstitusjon etablert i Norge, og at prosjektet skal bidra vesentlig til kompetanseutvikling i Norge.

Olje- og energidepartementet legger til grunn at Gassnova setter av administrative ressurser til å følge opp arbeidet knyttet til CLIMIT-programmet.

Gjennom sekretariatsfunksjonen for CLIMIT, forutsettes Gassnova å benytte en aktiv arbeidsform, og skal i tillegg til å behandle søknader om støtte til tiltak ta nødvendige initiativer, igangsette prosesser og kartlegge behov knyttet til utviklingen av teknologier for fangst, transport og lagring av CO₂ fra fossil kraftproduksjon og industriutslipp. Ved utsettelse av oppdrag gjelder statens regelverk for offentlige anskaffelser som bygger på hovedprinsippet om konkurranse.

Olje- og energidepartementet legger til grunn at Forskningsrådet, NVE, Enova og Gassnova kostnadsfritt skal kunne få innsyn i, og eventuelt delta i, hverandres programmer og prosjekter som finansieres med bevilgninger fra Olje- og energidepartementet. Det forutsettes at partene selv avklarer nærmere hvilke programmer og prosjekter dette kan gjelde og på hvilken måte dette skal foregå.

Kunnskap om miljøeffekter ved CO₂-håndtering skal stilles til rådighet for relevante myndighetsorganer og Gassnova. Dette skal sikres gjennom avtale med partnere i CLIMIT engasjementsprosessen.

4.2 CO₂-håndteringsprosjekter

Resultatmål:

CO₂-håndteringsprosjektene på Mongstad, Teknologisenter Mongstad og fullskalaprojektet, er helt sentrale deler av regjeringens arbeid med å utvikle fremtidsrettede og effektive teknologier for CO₂-håndtering og for å oppnå kostnadsreduksjoner knyttet til CO₂-håndtering. Gassnova har en viktig rolle i å ivareta statens interesser og mål i dette arbeidet.

- Gassnova skal ivareta statens interesser gjennom foretakets engasjement i prosjektene på Mongstad.
- Gassnova skal legge til rette for at statens deltakelse i CO₂-håndteringsprosjekter kan nyttiggjøres best mulig, bl.a. gjennom kunnskapsspredning.
- Det er også viktig at Gassnova sikrer forsvarlig kostnadskontroll av prosjektene på vegne av staten.
- Gassnova skal sikre at anskaffelser knyttet til oppdragene følger regler om offentlige anskaffelser i alle prosjekter foretaket har prosjektansvar.

Føringer og krav:

- Gassnova skal i alle prosjekter rapportere om status og legge fram oppdatert arbeidsprogram og kostnadsanslag for OED i henhold til omforent rapporteringsplan og tildelingsbrev.
- Gassnova skal påse at oppdragene og prosjektene gjennomføres med høyeste krav til renommé, integritet og etisk standard.

4.2.1 Teknologisenter for CO₂-fangst på Mongstad (TCM DA)

Resultatmål

Formålet med TCM er å vinne kunnskap og utvikle løsninger som kan redusere kostnader og teknisk og økonomisk risiko knyttet til fullskala CO₂-fangst, jf. St.prp. nr. 38 (2008-2009) og Innst. S. nr. 206 (2008-2009). Det vises også til Prop 1 S (2011-2012):

”Gjennom teknologisenteret skal det vinnes praktisk erfaring med fangstteknologier knyttet til design, oppskalering og drift av store CO₂-fangstanlegg. Det er også et mål å bidra til internasjonal spredning av disse erfaringene slik at kostnader og risiko for fullskala CO₂-fangst kan reduseres. Teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad skal bidra til teknologiutvikling for økt utbredelse globalt av anlegg for CO₂-fangst.”

- TCM skal være en arena for målrettet utvikling, testing og kvalifisering av teknologi for CO₂-fangst.
- Gassnova skal legge til rette for at statens deltakelse i teknologisenteret kan nyttiggjøres best mulig bl.a. gjennom kunnskapsspredning og teknologiutbredelse.
- Det skal legges til rette for en langsiktig og god utnyttelse av anleggene og den etablerte infrastrukturen ved at nye samarbeidspartnere knytter seg til teknologisenteret for å teste alternative teknologier.
- Gassnova skal arbeide for å rekruttere nye brukere (teknologileverandører) til TCM DA
- Gassnova skal arbeide for å rekruttere nye eiere til TCM DA.
- Gassnova skal forelegge en strategi for hvordan videre aktivitet på TCM bør legges opp etter de avtalte testperiodene til Aker Clean Carbon og Alstom er avsluttet.
- Gassnova skal gjennom sin oppfølging av TCM bidra til internasjonal spredning av disse erfaringene slik at kostnader og risiko for fullskala CO₂-fangst kan reduseres.
- Industrielle selskapers deltakelse i TCM DA skal bidra til å sikre teknologisenteret industriell og teknologisk kompetanse, samt tilføre kunnskap og erfaring om gjennomføring av store prosjekter.

Bevilgning og føringer

Gassnova skal sikre statens interesser i oppfølgingen av Gjennomføringsavtalen om håndtering av CO₂ på Mongstad mellom Staten og Statoil med sidebrev, deltakeravtale og andre relevante avtaler i forbindelse med TCM.

Gassnova skal etablere ryddige og forutsigbare rutiner for rapportering om oppfølgingen av TCM til departementet.

Gassnova skal levere en strategi for hvordan aktivitet på TCM kan legges opp i fremtiden. Oppfølging av strategiarbeidet, inkludert rekruttering av nye brukere og eventuelle andre samarbeidspartnere, vil være viktig i 2012. Før eventuelle avtaler med nye deltakere inngås,

skal betingelser avklares og avtaleutkast forelegges OED. Videre skal Gassnova holde departementet orientert om foretakets arbeid med beslutningsgrunnlag for økt industriell deltakelse. Rekruttering av nye medeiere i TCM DA skal skje i tråd med regelverket for offentlig støtte, jf. ESAs godkjenning av støtte til teknologiselskapet av juli 2008.

Det er vedtatt en låneramme på 577 mill. kroner under kap. 1833, post 72 Lån, TCM DA, knyttet til realisering av teknologisenteret for 2012. OED vil forestå utbetalinger innenfor lånerammen til TCM DA i henhold til inngått låneavtale mellom TCM DA og staten v/OED av 18. desember 2009. Gassnova skal levere oppdaterte budsjettestimater for disse utbetalingene i henhold til plan som er beskrevet i kap. 6.6.

Budsjettanslagene baserer seg på en statlig andel på 75,12 pst. Det vises til Prop. 44 S (2009-2010). Det legges opp til at alle utgifter (investeringer og drift) knyttet til TCM DA under etablering og oppbygging av anlegget blir behandlet som et utlån fra eierne til TCM DA i investeringsfasen som skal betales tilbake til eierne i driftsfasen. TCM DA har inngått individuelle låneavtaler med sine respektive eiere for å finansiere byggingen av anlegget og etableringen av selskapet. Når det gjelder statens deltakelse, er det OED som yter lån og inngår låneavtalene og Gassnova SF som er ansvarlig for kjøp av tjenester fra selskapet. Det vises i den forbindelse til at Gassnova SF har inngått en egen avtale om kjøp av forskningstjenester fra TCM DA. TCM DA sin finansiering/opplåning vil skje via kontantinnkallinger til OED gjennom investeringsfasen. For 2012 tildeles Gassnova 1 088 mill. kroner under kap. 1833, post 71 Forskningstjenester, TCM DA, knyttet til kjøp av forskningstjenester, herunder statens andel av driftskostnader for teknologisenteret.

Gassnova har ansvar for å følge opp statens eierinteresser i TCM DA, herunder behov for revidering av lånerammen. Gassnova tildeles inntil 10 mill. kroner under kap. 1833, post 21 til oppfølging av statens interesser i TCM DA, herunder bl.a. utgifter til revisjoner, innleie av bistand og spisskompetanse, deltakelse i forhandlinger og rekruttering av nye eiere mv.

4.2.2 Fullskala CO₂-håndtering på Mongstad

Resultatmål

Gassnova skal ivareta og sikre statens interesser og oppgaver under avtalen som regulerer planleggings- og prosjekteringsarbeidet, herunder følgende oppgaver:

- Gassnova skal ivareta og sikre statens interesser i planleggings- og prosjekteringsarbeidet tråd med reguleringen i Steg 2 Utviklingsavtalen. Gassnova skal bistå OED med råd underveis i oppfølgingen av Steg 2 utviklingsavtalen.
- Gassnova skal bistå med råd i OEDs arbeid med å utferdige en Steg 2 utbyggings- og driftsavtale.

Bevilgning og føringer

Miljøverndepartementets utslippstillatelse av oktober 2006 og Gjennomføringsavtalen mellom staten og Statoil om håndtering av CO₂ på Mongstad danner utgangspunktet for og regulerer etableringen av fullskala CO₂-håndtering på Mongstad (Mongstad Steg 2).

Planleggings- og prosjekteringsarbeidet knyttet til realiseringen av fullskala CO₂-fangst på Mongstad følger en modell der teknologikvalifiseringen gjennomføres før prosjekteringen knyttet til byggingen av anlegget. Det er lagt til grunn at regjeringen vil kunne legge frem et samlet investeringsgrunnlag for Stortinget senest i 2016. Prosjekterings- og planleggingsarbeidet frem til 2016 reguleres i Steg 2 Utviklingsavtalen. Avtalen vil tre i kraft så snart ESA har funnet reguleringen i tråd med statsstøtteregelverket Gassnova skal fra

avtalens ikrafttredelse ivareta statens interesser i prosjektet tråd med avtalen. Inntil avtalen trer i kraft skal Gassnova ivareta statens interesser i tråd med Sidebrev 3.

Det gjenstår et arbeid med å detaljere ut en avtale som regulerer utbyggings- og driftsarbeidet knyttet til fullskalaanlegget. Arbeidet er i startfasen og staten og Statoil vil fortsette dette arbeidet i 2012. OED legger til grunn at Gassnova skal bistå departementet i forhandlingene med Statoil. Det legges til grunn at forhandlingsprosessen mot Statoil ledes av OED.

Sidebrev nr. 3 til Gjennomføringsavtalen er inngått for bl.a. for å sikre framdriften i prosjektet. Sidebrevet regulerer det pågående planleggingsarbeidet. Arbeidet som gjøres under denne avtalen vil inngå som en del av grunnlaget for en fremtidig investeringsbeslutning.

Gassnova skal levere oppdaterte budsjettestimater for disse utbetalingene i henhold til plan som er beskrevet i kap. 6.6.

4.2.3 Transport og lagring av CO₂

Resultatmål

- Gassnova skal sørge for at det etableres et investeringsgrunnlag for en løsning for transport og lagring av CO₂ fra det planlagte CO₂-fangstanlegget på Mongstad.
- Gassnova skal, i samråd med OED, arbeide frem forslag til organisering av eierskap og gjennomføring av transport- og lagring.
- Det er et mål at arbeidet skal bidra til økt industriell virksomhet innenfor transport og lagring av CO₂.
- Videre er det en målsetting at arbeidet med transport- og lagringsløsninger for CO₂ fra Mongstad skal bidra til økt kunnskap om sikker lagring av CO₂.

Bevilgning og føringer

I forbindelse med realisering av fullskala CO₂-fangst på Mongstad skal det etableres en løsning for transport og sikker lagring av CO₂. Gjennomføringsavtalen mellom staten og Statoil fra 2006 regulerer samarbeidet om fullskala CO₂-håndtering på Mongstad. Dette omfatter også transport og lagring.

I det pågående planleggingsarbeidet legges det til grunn at det skal være etablert en løsning for transport og sikker lagring av CO₂ ved oppstart av det planlagte fullskalaanlegget for CO₂-fangst. Staten har ansvaret for både gjennomføring og organisering av transport- og lagring av CO₂ fra Mongstad.

Gassnova skal bistå OED i det videre arbeidet med å utvikle en modell for gjennomføring av transport og lagring av CO₂ fra Mongstad. Det ligger til grunn for Gassnovas budsjett for 2012 at det skal søkes etablert en eierskaps- og driftsstruktur for realisering av prosjektet i tråd med kjente modeller fra petroleumsindustrien.

For å opprettholde fremdriften i prosjektet skal Gassnova og Gassco jobbe videre med å etablere en transport- og lagerløsning for CO₂ fra Mongstad. Videre skal Gassnova også forberede en eventuell overføring av kompetanse til en operatør i 2012.

Hvilken rolle Gassnova skal ha i transport- og lagringsprosjektet vil vurderes etter nominasjonsprosessen, og vil blant annet avhenge av hvilken interesse industrien har for å delta i prosjektet. Inntil en ny modell for gjennomføring av transport og lagring av CO₂ fra Mongstad er på plass, er det Gassnova som har ansvaret for planleggingsarbeidet.

Av bevilgningen under kap. 1833, post 21 Spesielle driftsutgifter, tildeles Gassnova 140 mill. kroner knyttet til delprosjekt Transport og lagring. Gassco AS og Oljedirektoratet er tildelt

den resterende andelen av planleggingsbudsjettet (henholdsvis 25 og 12 mill. kroner). Gassnova har ansvar for rapporteringen med hensyn til fremdrift og status for det samlede transport- og lagringsprosjektet. Det skal etableres gode rutiner for å holde departementet oppdatert om utviklingen i arbeidet med transport- og lagringsløsninger, også utover de formelle beslutningspunktene.

Departementet vektlegger at arbeid knyttet til lagring av CO₂ på norsk kontinentalsokkel skal skje innenfor samme rammer for HMS som for eksisterende aktivitet på sokkelen.

4.2.4 CCS mulighetsstudie

Resultatmål

- Utredningen skal gi myndighetene et bedre kunnskapsgrunnlag omkring mulige CO₂-håndteringsprosjekter i Norge.
- Gassnova skal levere den første av i alt to hovedrapporter knyttet til studien ved utgangen av 2012.

Bevilgning og føringer

I Meld. St. 9 (2010-2011) Fullskala CO₂-håndtering, ble det varslet at Gassnova ville få i oppdrag å gjennomføre en utredning for å kartlegge og analysere mulighetsrommet for fullskala CO₂-håndtering i Norge utover Mongstad. Mandat for studien ble sendt Gassnova 12. mai 2011. Arbeidsprogram har blitt utarbeidet og ferdigstilt høsten 2011.

Studien skal kartlegge, analysere og vurdere ulike typer punktutslipp, inkludert utslipp fra eksisterende og eventuelt nye anlegg innen både kraftproduksjon og industri. Arbeidet startet opp i 2011 og skal etter planen avsluttes i 2014. Det skal etableres en møteplan for dialog og oppfølging av prosjektet mellom OED og Gassnova.

4.3 Rådgivende oppgaver

Gassnova skal fungere som faglig rådgiver for OED i departementets arbeid med fangst og lagring av CO₂.

Det forutsettes at Gassnova holder løpende dialog med andre relevante virksomheter og involverte myndighetsorganer.

Gassnova skal bistå departementet i arbeidet med ekstern kvalitetssikring (KS) av CO₂-håndteringsprosjektene. Ekstern kvalitetssikring består av:

- Kvalitetssikring av konseptvalget (KS1) og
- kvalitetssikring av kostnadsoverslag og styringsdokumenter før investeringsbeslutningen presenteres for Stortinget (KS2).

Det forutsettes at Gassnova bistår ekstern kvalitetssikrer ved eventuelle forespørsler om tilgang til informasjon, intervjuer, gjennomgang av grunnlagsmateriale osv.

Gassnova skal bistå departementets arbeid med å utrede muligheter og utfordringer knyttet til framtidige behov for CO₂-lagring på norsk sokkel, herunder vurderinger av muligheter for transport og lagring av CO₂ fra utenlandske kilder.

Internasjonal rådgivning

Som del av EØS-finansieringsordningen er det over Utenriksdepartementets budsjett øremerket midler til fangst og lagring av CO₂. Pengene skal brukes til å støtte prosjekter knyttet til fangst og lagring av CO₂ i Polen og Romania.

Gassnova er utpekt som såkalt Donor Programme Partner, hvilket innebærer at foretaket skal bistå mottakerlandene med rådgivning om CO₂-håndtering. Det er inngått særskilt avtale mellom Gassnova og FMO/EFTA, som legger rammene for Gassnovas plikter og rettigheter i dette arbeidet. Dette er en ny oppgave for Gassnova og det vil være viktig med dialog mellom OED og Gassnova om erfaring fra arbeidet.

5 Andre innsatsområder

5.1 Kommunikasjon og informasjon

Åpen og kontinuerlig kontakt mellom Gassnova og OED er en forutsetning for god informasjonsflyt. Det er viktig at det er god gjensidig kunnskap om og kjennskap til forestående hendelser av positiv så vel som negativ art. Det er spesielt viktig at Gassnova i god tid varsler departementet om saker som kan bli store, vanskelige eller kontroversielle.

Det forventes at Gassnova nasjonalt og internasjonalt synliggjør oppnådde resultater på sitt område, og på den måten bidrar til økt informasjon og kunnskap om CO₂-håndtering. Det forventes samtidig at Gassnova tar kontakt med departementet for avklaring om politisk ledelse i departementet skal være en del av den konkrete synliggjøringen.

5.2 Risikostyring

Gassnova skal videreføre arbeidet med en forsvarlig risikostyring og intern kontroll, og påse at den fungerer på en tilfredsstillende måte, jf. pkt. 6.2 i Instruks for økonomiforvaltning i Gassnova fastsatt av OED.

OED ber om at Gassnova oversender de risikovurderinger som er gjort på overordnet nivå til departementet innen **20. april 2012**. Rapporteringen skal vise nåværende status og utfordringer fremover, samt redegjøre for risikoreduserende tiltak. Risikovurderingene bør så langt det er mulig relatere seg til de mål som er satt for Gassnova sin virksomhet.

Det bes spesielt om at det redegjøres for eventuelle vesentlige endringer i risikobildet gjennom året.

5.3 Etske retningslinjer og samfunnsansvar

Det vises til etiske retningslinjer for statsforvaltningen som er fastsatt og sendt ut til alle statlige virksomheter sammen med PM 16/2005, se for øvrig Fornyings-, administrasjons- og kirke departementets hjemmeside under regelverk. OED forutsetter at hver enkelt virksomhet har stor oppmerksomhet om etiske forhold knyttet til virksomheten. Ledelsen i den enkelte virksomhet har i den sammenheng en viktig rolle, både som initiativtaker og oppfølger.

Departementet viser til Meld. St. 13 (2010-2011) Aktivt eierskap – norsk statlig eierskap i en global økonomi, som blant annet omtaler regjeringens forventninger til selskapenes samfunnsansvar. Det påhviler alle selskaper et ansvar innen samfunnsansvar og å ha dette integrert i virksomheten og strategier. Regjeringen forventer at de statlige eide selskapene og foretakene arbeider systematisk innen samfunnsansvar. Gassnova bes om å rapportere om selskapets arbeid med samfunnsansvar i henhold til forventningene som er omtalt i stortingsmeldingen. Departementet legger opp til at Gassnova kan benytte seg av ”følg eller forklar”-prinsippet slik at rapporteringen tilpasses selskapets virksomhet.

6 Rapportering og budsjett

Når det gjelder rapportering i forbindelse med Gassnovas virksomhet til OED, vises det til vedlegg 4 som gir en oversikt over ulike rapporteringskrav og frister.

6.1 Gassnova SF – rapportering og oppdatering av driftsbudsjett

Gassnova skal innen **19. september 2012** oversende foretakets regnskap per 31. august samme år, samt revidert budsjett for 2012 for Gassnova SF til OED. Det oppdaterte budsjettet vil danne grunnlag for vurdering av utbetaling av gjenværende administrasjonsbevilgning i 2012.

Fullstendig årsberetning for 2012 som redegjør for hvordan bevilgede midler er benyttet og styrets beretning bes oversendt til departementet innen **31. mars 2013**. Årsrapporten skal omfatte hvilke tiltak som er gjennomført og hvilke resultater som er oppnådd. Rapporteringen skal inneholde et revisorbekreftet årsregnskap og balanse med noteopplysninger for Gassnova SF. I tillegg skal den inneholde forklaring på ikke uvesentlige avvik mellom budsjett- og regnskapstall, og på resultater i henhold til krav og mål som er fastsatt i tildelingsbrevet.

6.2 Gassnova SF – budsjettforslag for 2013

Gassnova skal innen **20. april 2012** oversende budsjettforslag for foretaket for 2013 til departementet. Budsjettforslaget skal inneholde følgende punkter:

- Virksomhetsbeskrivelse – kort omtale av virksomheten,
- status på området,
- langsiktige utfordringer, mål og strategier,
- ressursbruk i forhold til selskapets viktigste oppgaver,
- detaljert nedbryting av budsjettforslaget på underposter, forklaring og begrunnelse av de enkelte postene i budsjettet,
- fordelingen av budsjettmidler mellom intern og ekstern kompetanse skal komme klart frem og
- sammenligning av budsjettforslaget for 2013 med budsjett for 2012 og regnskap 2011.

6.3 CO₂-håndteringsprosjekter – årsrapportering

Gassnova skal innen **28. februar 2013** utforme en mer omfattende årsrapportering for CO₂-håndteringsprosjektene med resultatregnskap og balanse med noteopplysninger.

Rapporteringen skal inneholde uttalelse fra revisor. Departementet vil oversende årsrapporten til Riksrevisjonen. Det vises i den forbindelse også til pkt. 5.5 i Instruks for økonomiforvaltningen av CO₂-håndteringsprosjektene og Fond for CLIMIT.

6.4 Fond for CLIMIT – årsrapportering

Departementet ber om å få oversendt årsrapport for Fond for CLIMIT sin virksomhet innen **28. februar 2013**. Rapporteringen skal inneholde en resultatrapport for forvaltningen av midlene fra Fond for CLIMIT. Rapporteringen skal videre inneholde årsregnskap og balanse med noteopplysninger. Rapporteringen skal inneholde uttalelse fra revisor. Departementet vil oversende årsrapporten til Riksrevisjonen. Det vises i den forbindelse også til pkt. 5.5 i Instruks for økonomiforvaltningen av CO₂-håndteringsprosjektene og Fond for CLIMIT.

Gassnova er ansvarlig for oppfølging, kontroll og rapportering i tråd med tildelingsbrev og regelverket for CLIMIT. Videre er Gassnova SF ansvarlig for å etablere tilfredsstillende intern kontroll, herunder systemer, rutiner og tiltak som har innebygd intern kontroll, som er tilpasset risiko og vesentlighet, jf. pkt. 4.2.4 og 6.2 i Instruks for Gassnova SFs økonomiforvaltning av Fond for CLIMIT og CO₂-håndteringsprosjekter.

6.5 Planer i henhold til § 9 i Vedtekter for Gassnova

I henhold til § 9 i vedtekter for Gassnova skal følgende saker behandles av foretaksmøtet:

- Planer for kommende år, samt perspektiver på mellomlang sikt og vesentlig endring i noen av disse,
- hovedtrekk i budsjetter for kommende år,
- årsberetning, fastsetting av resultatregnskap og balanse, herunder anvendelse av årsoverskudd eller dekning av årsunderskudd og
- ev. saker som antas å ha prinsipielle eller politiske sider av betydning, eller som kan få vesentlige samfunnsøkonomiske eller samfunnsmessige virkninger.

Det bes om at Gassnova innarbeider informasjonen som omfattes av punkt 1 og 2 ovenfor i budsjettforslaget for 2012 for foretaket. Frist for innsendelse av dette dokumentet er **20. april 2012**.

6.6 Anslag til statsbudsjettet

Forslag om bevilgningsendringer og større omprioriteringer må oversendes departementet senest innen **1. mars** for 1. halvår og **19. september** for 2. halvår. Forslagene skal begrunnes og muligheten for inndekning skal vurderes. Eventuelt klarlagt mindreforbruk eller inntektsendringer skal også rapporteres skriftlig til departementet innen de nevnte tidsfrister med forklaringer.

I postoppstillingen under hvert utgifts- og inntektskapittel skal det føres opp tre kolonner; regnskapstall for 2011, saldert budsjett 2012 og disponibel bevilgning 2012 (gjelder alle budsjettabeller).

Eventuelle endringer i utgifter/inntekter knyttet til ulike arbeidsområder må spesifiseres og forklares. Nedenfor følger en plan for rapportering til OEDs arbeid med statsbudsjettet.

Leveranse	Milepæl	Tidspunkt
1. Langtidsbudsjett 2013-2016	Konsekvensjustert budsjett Satsingsforslag	6. januar 2012
2. Oppdatering av budsjett 2012	Revidert budsjett	1. mars 2012
3. Budsjett 2013	Budsjettforslag	20. april 2012
4. Oppdatering av budsjett 2013	Rammefordeling	1. juni 2012
5. Oppdatering av budsjett 2012	Ny saldering	19. september 2012
6. Langtidsbudsjett 2014-2017	Konsekvensjustert budsjett Satsingsforslag	7. januar 2013 10. desember 2012
7. Oppdatering av budsjett 2013	Revidert budsjett	1. mars 2013

Gassnova må arbeide aktivt for at budsjettprosessene i prosessene best mulig er tilpasset disse milepælene.

Budsjettene skal være utarbeidet i henhold til kontantprinsippet. Budsjettekst og avviksforklaringer skal relatere seg til budsjett ført i henhold til kontantprinsippet. Inngåtte forpliktelser må fremgå. Videre må disponible midler spesifiseres på overførte midler, innestående på Gassnovas konto og ny bevilgning for året.

6.7 Statsregnskapet

Det skal avgis månedlige likviditetsrapporter for Fond for CLIMIT som inneholder bokførte inntekter og utgifter etter kontantprinsippet til det sentrale statsregnskapet.

Likviditetsrapporten skal avlegges så hurtig som mulig, og må senest være Direktoratet for økonomistyring (DFØ) i hende den femtende i påfølgende måned med kopi til OED, jf. vedlegg 5. Presiseringer om rapporteringens innhold og form finnes i Bestemmelser om økonomistyring i staten kap. 3.3.3.3.

Til forklaringene til statsregnskapet for 2012 ber OED om å få oversendt forklaringer knyttet til CO₂-håndteringsprosjektene og Fond for CLIMIT. Dette inkluderer hvordan overføringene er disponert, forklaringer knyttet til eventuelt mindreforbruk og status når det gjelder forpliktelser knyttet til disse ordningene.

I forbindelse med kapitalregnskapet bes det om en oversikt som viser Fond for CLIMITs inngående balanse, endringer i løpet av året, utgående balanse og forpliktelser for Fond for CLIMIT ved utgangen av året.

OED ber om å få tilsendt oppgaver i forbindelse med kapitalregnskapet for 2012 innen **7. januar 2013**. Øvrige oppgaver i forbindelse med statsregnskapet 2012 skal oversendes innen **1. februar 2013**.

Nærmere orientering vedrørende avslutning av statsregnskapet for 2012 vil bli gitt i eget brev i november 2012.

7 Dialog og planlagte møter

Det planlegges gjennomført to kontaktmøter mellom departementet og Gassnova i 2012. Det vil bli avholdt møter hvor budsjett og planer for inneværende og kommende år vil bli diskutert. Når behov for diskusjon av spesielle temaer oppstår, vil møter bli avholdt etter nærmere varsel. Møteplan for 2012 følger i vedlegg 6.

8 Tildeling

Under henvisning til ovennevnte og § 7 i Regelverk for statlig økonomistyring, meddeler Olje- og energidepartementet med dette at Gassnova SF for 2012 kan disponere ovenstående bevilgninger og fullmakter.

-
- Vedlegg 1: Vedtekter for Gassnova SF
 - Vedlegg 2: Vedtekter for Fond for CLIMIT
 - Vedlegg 3: Regelverk for Gassnovas forvaltning av tilskuddet til miljøvennlig teknologi for fangst, transport og lagring av CO₂
 - Vedlegg 4: Budsjettprosess og rapporteringsoversikt

Vedlegg 5: Rundskriv R-10/2011 Rapportering til statsregnskapet for 2012

Vedlegg 6: Møteplan for 2012